

15. 1. 2008

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

# Dějiny nesmějí psát vítězové, ale ani poražení

Uprostřed nadějného jara roku 1968 mi grafik Mladého světa Jaroslav Weigel řekl, že nás všechny měli ti mladí správně z redakcí bez milosti vyhnat. A to byl prosím 21. srpen ještě v nedohlednu.

**Skóre:** 0.82

**Název zdroje:** Hospodářské noviny

**Datum vydání:** 15.01.2008

**Nadpis:** Dějiny nesmějí psát vítězové, ale ani poražení

**Strana:** 10

**Rubrika:** názory

**Autor:** Jiří Černý

**Náklad:** 58615

**Oblast:** Celostátní deníky

**Zpracováno:** 15.01.2008 05:07

**Identifikace:** DCHN20080115010046 cz

**Klíčová slova:** zákona (5x), ústavě (2x), vězněné (2x), právníkem (2x), Ústavu, zákony, kauzy, zákon, zákonem, milosti, Ústavní soud, lidských práv, Právník, Ústavní, soudcem

Uprostřed nadějného jara roku 1968 mi grafik Mladého světa Jaroslav Weigel řekl, že nás všechny měli ti mladí správně z redakcí bez milosti vyhnat. A to byl prosím 21. srpen ještě v nedohlednu.

Od té doby jsem si na ta slova celoživotního skeptika - takto jednoho z budoucích Cimrmanů - vzpomněl mockrát. Nejčerstvěji právě teď, když právě čtu Ústavní stížnost 57 poslanců ČSSD na zákon o Ústavu pro studium totalitních režimů.

Čas vyhánět, čas zkoumat

Už staří Římané kdysi tvrdili, že dějiny vždycky píší vítězové. Ovšemže ve svůj prospěch. Poslední týden se zdá, že v případě českých dějin chtějí takovému nežádoucímu zkreslení zabránit poražení. V čele s právníkem Zdeňkem Jičínským.

Snad můj kamarád z lyžování i z Koordinačního centra Občanského fóra pochopí, proč tak nazývám i jeho. Protože stát ovládaný komunistickou stranou, který Zdeněk Jičínský definoval v socialistické ústavě, byl zničen. (I s přispěním svých někdejších budovatelů, Jičínského nevyjímaje.)

Žádní Weiglovi kýžení mladí opět nikoho nevyhnali. V redakcích dodnes sedí Jaroslav Kojzar a jemu podobní, kteří ještě v osmdesátých letech umlčovali Kocába i Nohavicu. A skandalizovali Havla i vězněné členy Jazzové sekce. Na vyhánění je dávno pozdě. Je ale stále ještě čas naši minulost zkoumat.

Sám sobě vlídným soudcem

Historik Robert Kvaček předpověděl už loni ve vysílání České televize, že "nebude jednoduché tuto dobu pojmenovat". A poslanci ČSSD si teď opravdu mohutně stěžují na formulaci "období komunistické totalitní moci". A jedním dechem se domáhají zrušení celého zákona. Rozčílili tím už tři komentátory Lidových novin. A na tomto místě i Jana Macháčka, který v pátek napsal: "Některé pasáže stížnosti jsou ostudné." (HN, 11. ledna)

Prokousat se celým Jičínského textem ([www.cssd.cz/a15645.html](http://www.cssd.cz/a15645.html)) je pro laika dřina náročná duševně i časově. Ale výsledek rozhodně stojí za to. Už kvůli té češtině. Ústa, která v lednu 1969 vyzpěvovala "Běž domů, Ivane, čeká tě Nataša", jako by se teď najednou napájela z normalizačních husákovských referátů. Ocitujme zde kus pro ilustraci.

"Zatímco v padesátých letech dvacátého století (zvláště v jejich první polovině) docházelo k hrubému a mnohostrannému porušování lidských práv, vývoj v šedesátých letech se od takových projevů diktatury státní moci postupně a ve značné míře oprošťoval a směřoval k vyústění v takzvaném pražském jaru, pro nějž byl příznačný Akční program KSČ, který sice způsobem dobově podmíněným, nicméně výrazně naznačoval tendenci k relativní demokratičnosti společnosti..."

Právník Zdeněk Jičínský nahlíží svou někdejší práci vlídně. Opět citujme.

"Celkově je ovšem nutno podtrhnout, že československý (český) stát v letech 1948 až 1969 nebyl svými ústavami a zákony koncipován jako stát svou podstatou vůči společnosti potlačovatelský (násilné akty byly většinou projevem protiústavní protizákonné praxe státních orgánů)."

Pokud má Jičínský pravdu, mělo by přece být i v jeho zájmu, aby se řádně prozkoumalo, jaká byla ona zmiňovaná praxe. Aby tu dobu nepojmenovávali politici, ale historici - a aby k tomu měli všechny potřebné prameny.

Vám mladým nevěříme

Jenže tomu se Zdeněk Jičínský brání.

"Zákon sice prioritu a závaznost výsledků bádání provedeného Ústavem výslovně nestanoví, uvedené nebezpečí však nepochybně via facti nastoluje.

Svědčí o tom již výsadní postavení Ústavu s ohledem na povinnost uloženou zákonem všem státním orgánům, organizačním složkám státu, státním příspěvkovým organizacím, ale i orgánům územní samosprávy a příspěvkovým organizacím územních samosprávných celků. Jakož i jimi spravovaným archivům, které mají v držení dokumenty a archiválie vztahující se k úkolům Ústavu z období vymezených zákonem, bez zbytečného odkladu poskytnout Ústavu bezplatně potřebnou součinnost (§ 5 odst. 2 zákona).

Tato povinnost nemá obdoby v případě žádné jiné z uvedených vědecko-výzkumných institucí."

Tato posledně citovaná pasáž je pro pochopení celé věci klíčová. Nedůvěra k mladým historikům v čele s ředitelem ústavu Pavlem Žáčkem - a úžas nad úplným otevřením všech pramenů - to je to, oč tu běží. Nezávisle na právnických argumentech, které musí zhodnotit Ústavní soud.

Dopřejme radost skeptikovi

Domnívám se, že Zdeněk Jičínský prostě má - stejně jako komentátor Hospodářských novin Jan Macháček - "obavy z toho, že budou do médií uvolňovány kauzy v režii vládnoucí strany."

Takové nebezpečí ovšem existovalo a bude existovat vždy. Od toho tady ale snad máme svobodný tisk, aby takovým "režisérům" stále koukal do scénářů, ať už vzejdou z kterékoli strany.

Dopřejme skeptikovi Jarosla-vu Weiglovi aspoň jednou trochu radosti a dejme teď šanci generaci Kvačkových žáků, aby mohla svobodně bádát.

Autor je hudební publicista

Zpracovatel: [Anopress IT a.s.](#)

© EPRAVO.CZ - Sbírka zákonů, judikatura, právo | [www.epravo.cz](http://www.epravo.cz)